

FINANSMINISTERIET

Europa 2020 –strategin

Finlands nationella reformprogramme, våren 2016

Finansministeriets publikationer – 11b/2016

Ekonomiska utsikter

FINANSMINISTERIET

Europa 2020 –strategin

Finlands nationella reformprogramme,
våren 2016

Finansministeriets publikationer – 11b/2016

FINANSMINISTERIET

PB 28 (Snellmansgatan 1 A) 00023 STATSRÅDET

Telefon 0295 16001 (växeln)

Internet: www.finansministeriet.fi

Layout:

Statsrådets förvaltningsenhet / enheten för informationsstöd och publikationer/Pirkko Ala-Marttila

Presentationsblad

Utgivare och datum	Finansministeriet, april 2016	
Författare	Finansministeriet, ekonomiska avdelningen	
Publikationens titel	Europa 2020 –strategin, Finlands nationella reformprogramme, våren 2016	
Publikationens andra versioner	Publikationens språkversioner: finska: Eurooppa 2020 –strategia, Suomen kansallinen uudistusohjelma, kevät 2016 (11a/2016) engelska: Europe 2020 Strategy, Finnish National Reform Programme, Spring 2016 (11c/2016)	
Publikationsserie och nummer	Finansministeriets publikationer 11b/2016	
Beställningar/distribution	Publikationen finns i PDF-format på www.vm.fi/julkaisut .	
ISBN 978-952-251-762-3 (PDF) ISSN 1797-9714 (PDF)	Sidor 38	Språk Svenska
Sammandrag <p>Europeiska rådet godkände ekonomi- och sysselsättningsstrategin år 2010. Visionen i Europa 2020-strategin som sträcker sig till år 2020 är smart, hållbar och engagerande tillväxt. I strategin fastställs målsättningar för sysselsättningen, forsknings- och utvecklingsuppgifterna, klimatåtgärder, utbildningen och bekämpningen av fattigdom som gäller hela EU. Varje medlemsland fastställer sina egna nationella mål.</p> <p>Finlands nationella mål är att höja sysselsättningsgraden bland 20-64-åriga till 78 procent, att bevara målnivån för forsknings- och utvecklingsutgifterna på 4 procent, att uppnå de inom EU överenskomna klimat- och energimålsättningarna, att hålla andelen högskoleexaminerade 30-34-åringar vid 42 procent, att minska på skolavbrytandet bland 18-24-åriga till 8 procent samt att minska på antalet människor som hotas av fattigdom och utslagning.</p> <p>Europeiska rådet har under 2014 och 2014 för samtliga medlemsländers del fastställt rekommendationer som styr det nationella beslutsfattandet. Rekommendationerna åt Finland gäller den offentliga ekonomins långsiktiga hållbarhet, produktiviteten inom den offentliga servicen, minskandet av arbetslösheten och höjningen av den faktiska pensionsåldern, ökandet av konkurrensen samt mångsidigare företagsstrukturer.</p> <p>Regeringen överläter nu det åttonde nationella Europa 2020-programmet. I programmet beskrivs hur de nationella målen ska uppnås och hur EU:s rekommendationer tagits i beaktande. Uppgifterna som ges i programmet möjliggör detaljerad granskning av Finland på EU-nivå.</p>		

Innehåll

1	Inledning	9
2	Makroekonomiskt läge och scenario	11
2.1	Makroekonomiska konsekvenser av strukturreformerna	13
3	Genomförande av landsspecifika rekommendationer	15
3.1	Den offentliga ekonomins hållbarhet på längre sikt.....	15
3.2	Tillväxtfrämjande strukturreformer	16
3.2.1	Genomförande av pensionsreformen	16
3.2.2	Undanröjande av vägar för att tidigt lämna arbetsmarknaden.....	17
3.2.3	Förnyelse av social- och hälsovårdstjänster	17
3.3	Arbetsmarknaden och konkurrenskraften	18
3.3.1	Konkurrenskraftsavtalet.....	18
3.3.2	Förnyelse av arbetskraftsförvaltningen.....	19
3.3.3	Bidragfällor och strukturell arbetslöshet.....	19
3.3.4	Ungdomsgaranti	20
3.3.5	Integration av invandrare.....	21
3.3.6	Yrkesinriktad utbildning.....	22
3.4	Konkurrensen inom detaljhandel.....	22
4	Framsteg i att nå nationella mål enligt Europa 2020-strategin	25
4.1	Sysselsättningsmålet.....	26
4.2	Forsknings- och utvecklingsmålet.....	27
4.3	Klimat- och energimålet	28
4.4	Utbildningsmålet	29
4.4.1	Högskoleutbildning	29
4.4.2	De som avbrutit skolgången i ett tidigt skede	30
4.5	Fattigdomsbekämpningsmålet	31
5	EU-fonder	33
6	Institutionella frågor och intressegruppers delaktighet	35

1 Inledning

Finland reste sig 2015 ur recessionen som varat i tre år. Den totala produktionen ökade för första gången sedan 2011 tack vare export, konsumtion och framförallt mot årets slut ökade investeringar.

Positiva tecken på tillväxt är särskilt efterlängtade, eftersom Finlands offentliga ekonomi efter en kraftig och utdragen ekonomisk recession redan under en tid varit nära gränsvärden enligt EU:s grundfördrag. Ekonomin har anpassats kraftigt under flera års tid och anpassningarna fortsätter fortfarande. Regeringens mål är att bryta skuldsättningsutvecklingen utan att äventyra den spirande ekonomiska tillväxten.

Samtidigt har framsteg gjorts när det gäller strukturförändringar som är centrala för den ekonomiska tillväxtpotentialen. Överenskommelse om en pensionsreform som förlänger yrkeskarriärerna uppnåddes hösten 2014 och reformen träder i kraft 2017. Social- och hälsovårdsreformen har visat sig vara svårare på grund av olika slags problem, men arbetet med den pågår. Regeringen och arbetsmarknadens parter har arbetat intensivt för att uppnå ett avtal om konkurrenskraft. Arbetsmarknadens centralorganisationer slöt ett konkurrenskraftsavtal i slutet av februari, inom vars ramar de förbundsspecifika förhandlingarna förs under våren. Betydande framsteg har gjorts för att främja konkurrensen. Stöd i anslutning till socialskydd och utbildning har förnyats och förnyelser är under beredning.

Den totala produktionens vändning i tillväxt och det envetna arbetet för att genomföra strukturförändringar visar att utsikterna för Finlands ekonomi förbättras, även om tillväxtutsikterna under de närmaste åren är ganska svaga. Finlands strukturella konkurrenskraft, till exempel när det gäller utbildningssystemet, satsningen på forskning och utveckling samt förvaltningens öppenhet och effektivitet ligger i toppklass i världen. Det pågår ett intensivt arbete när det gäller kostnadskonkurrenskraften. Med hjälp av dessa faktorer förväntas Finlands ekonomi uppnå sin tillväxtpotential till år 2020.

2 Makroekonomiskt läge och scenario

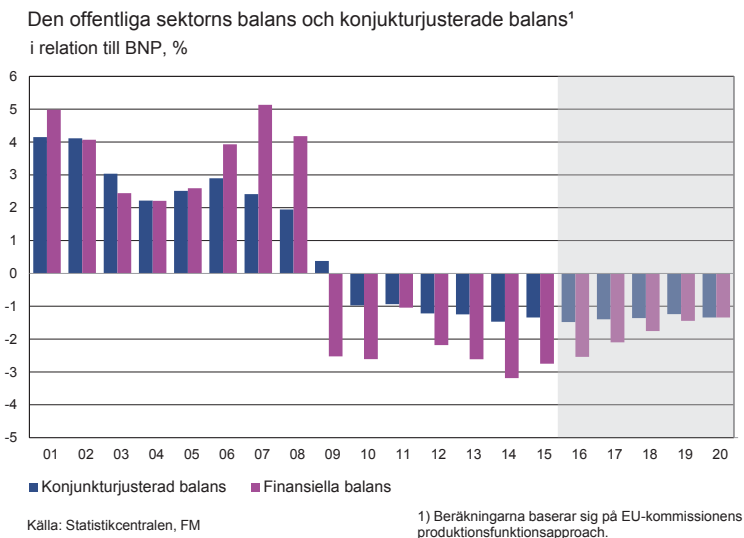
Finlands ekonomi växte enligt Statistikcentralens preliminära uppgifter med 0,5 procent under förra året efter tre års recession. Den svaga tillväxten drevs i början av förra året av export och konsumtion och i slutet av året speciellt av investeringar.

Under det innevarande året växer Finlands ekonomi enligt prognosen 0,9 procent jämfört med föregående år. För tillväxten 2017 och 2018 förutspås svaga 1,2 procent. Prognosen tar inte hänsyn till effekterna av ett eventuellt konkurrenskraftsavtal, eftersom förhandlingarna på förbunds nivå inte är avslutade.

Trots en liten tillväxt i ekonomin förblir Finlands ekonomiska situation utmanande under de närmaste åren. Enligt prognosen kommer BNP att ännu 2018 vara cirka 2 procent mindre än 2008 och industriproduktionen skulle samma år hamna på en nivå cirka en femtedel under nivån för tio år sedan. Exportens utveckling kommer fortfarande att vara lägre än utvecklingen inom världshandeln och därigenom fortsätter förlusten av marknadsandelar i den internationella handeln. Den ekonomiska aktiviteten under de närmaste åren upprätthålls av i första hand den privata konsumtionen och investeringarna. På medellång sikt bedöms ekonomin växa med i genomsnitt något över en procent per år.

De svåra tiderna under de senaste åren har starkt färgat av sig på Finlands offentliga ekonomi. Den offentliga ekonomins finansiella ställning har försvagats och skulden har ökat. Underskottet i den offentliga ekonomin överskred 3 procent i förhållande till BNP år 2014. Underskottet minskade 2015, men skulden ökade till över 60 procent i förhållande till BNP.

De offentliga samfundens finansiella underskott och utvecklingen av det ekonomiska underskottet har beskrivits i figur 1.

När den ekonomiska lågkonjunkturen upphör förväntas den offentliga ekonomins finansiella ställning förbättras sakta. Även regeringens åtgärder för att stabilisera den offentliga ekonomin förbättrar den finansiella ställningen. Den ekonomiska tillväxt som kan ses räcker dock inte för att på lång sikt finansiera de nuvarande strukturerna i den offentliga ekonomin samt de förmåner och den offentliga service som lagstiftningen garanterar medborgarna.

På grund av den prognosticerade konjunkturförändringen inom ekonomin förväntas även en liten vändning i sysselsättningsutvecklingen. Sysselsättningen försvagades med 0,4 % och arbetade timmar minskade med 0,2 %. När den långa recessionsfasen i Finlands ekonomi tar slut och den ekonomiska aktiviteten ökar speciellt inom byggande vänds sysselsättningen till en svag ökning under innevarande år. Antalet lediga platser har ökat under de senaste månaderna, vilket också kan peka på bättre sysselsättningsutsikter.

Ökningen av arbetslösheten har åtminstone tillfälligt upphört. Förra året steg arbetslöshetsgraden till 9,4 procent och trenden för arbetslöshetsgraden under januari innevarande år var fortfarande på samma nivå. Den försiktiga ekonomiska tillväxten minskar knappast antalet arbetslösa ännu under detta år, eftersom en del av de dolt arbetslösa aktiveras till att söka arbete i och med att antalet lediga platser ökar. Prognosen för arbetslöshetsgraden under hela det innevarande året är 9,3 %.

Även när konjunkturläget förbättras kommer en stor strukturell arbetslöshet att bromsa minskningen av arbetslösheten. Antalet långtids- och strukturellt arbetslösa har fortsatt att öka. I januari var det 120 000 som varit arbetslösa under mer än ett år i sträck, det vill säga mer än 19 000 fler än ett år tidigare. Antalet enligt ANM:s arbetsförmedlingsstatistik var i oktober 217 000, det vill säga 16 000 fler än ett år tidigare. Långtidsarbetslösheten har under de senaste åren ökat i alla åldersgrupper, men allra mest i gruppen 25–54 år.

2.1 Makroekonomiska konsekvenser av strukturreformerna

Målet med de centrala strukturreformerna är att minska hållbarhetsgapet i Finlands offentliga ekonomi och förbättra Finlands konkurrenskraft och därigenom sysselsättningen.

Pensionsreformen förväntas minska hållbarhetsgapet i den offentliga ekonomin med cirka en procent av bruttonationalprodukten.

Målet med social- och hälsovårdsreformen är att på lång sikt minska hållbarhetsgapet med tre miljarder euro.

Den tredje stora strukturella reformen hör ihop med det övergripande konkurrenskraftsavtalet som gäller arbetsmarknaden. Enligt preliminära snabbuppskattningar skulle helheten om den genomförs i full utsträckning generera 35 000 sysselsatta och på lång sikt förstärka den offentliga ekonomin med upp till 600 miljoner euro. Uppskattningarna är preliminära och avtalets omfattning klarnar senare.

Stora strukturreformer genomförs också för att öka konkurrensen på marknaden, men det finns inga makroekonomiska uppskattningar av dessa.

Planeringen av de strukturella reformerna på utbildningssidan är inte färdig ännu, så några makroekonomiska konsekvenser finns inte tillgängliga.

3 Genomförande av landsspecifika rekommendationer

3.1 Den offentliga ekonomins hållbarhet på längre sikt

Rekommendation 1: anpassa den offentliga ekonomin mot det långsiktiga målet för den offentliga ekonomin med minst 0,1 procent i förhållande till BNP under 2015 och med 0,5 procent i förhållande till BNP under 2016; fortsätta åtgärderna för att minska den offentliga ekonomins hållbarhetsgap och förstärka förutsättningarna för tillväxt;

I statsminister Juha Sipiläs regerings ekonomiska politik är konkurrenskraft, sysselsättning och offentlig tjänsteproduktion centrala. Regeringens ekonomiska politik siktar på att bryta skuldsättningen i den offentliga ekonomin och att täcka hållbarhetsgapet genom besparingar samt åtgärder för att stöda tillväxt och offentlig tjänsteproduktion.

Regeringens anpassningspaket för att omedelbart förstärka den offentliga ekonomin består av åtgärder för att dämpa ökningen av de offentliga utgifterna och ändrat fokus för utgifterna så att åtgärderna tillsammans förstärker den offentliga ekonomin med cirka 4 miljarder euro till år 2019. I och med de beslut regeringen fattat 5.4.2016 har paketet preciserats till nära sin fulla omfattning. Paketet verkställs i samband med statens årliga ekonomiska prognoser enligt planerad tidplan. En mera detaljerad tidplan för och dimensionering av åtgärderna återfinns i stabilitetsprogrammet (bilaga 4 till planen för de offentliga finanserna).

Regeringen strävar efter att förbättra förutsättningarna för ökad sysselsättning och ekonomisk tillväxt genom beskattningsmässiga metoder samt genom åtgärder som stöder ekonomisk konkurrenskraft och produktivitet. Moderata lönelösningar, användning av en modell där exportindustrin är ledande i lönebildningen och reformer som ökar tecknande av lokala avtal på arbetsmarknaden utgör en central del av denna helhet (se rekommendation 3).

Man strävar också efter att överbygga hållbarhetsgapet genom strukturella åtgärder, där pensionsreformen samt social- och hälsovårdsreformen redovisas närmare i rekommendation 2.

3.2 Tillväxtfrämjande strukturreformer

Rekommendation 2: godkänner den överenskomna pensionsreformen och tar lite i taget bort vägar för att tidigt lämna arbetsmarknaden; sörjer för att planera och genomföra förvaltningsmässiga reformer gällande kommunal struktur och social- och hälsovårdstjänster på ett resultatinriktat sätt så att utbudet av och kostnadseffektiviteten för utbudet av offentliga tjänster kan ökas samtidigt som deras kvalitet säkerställs;

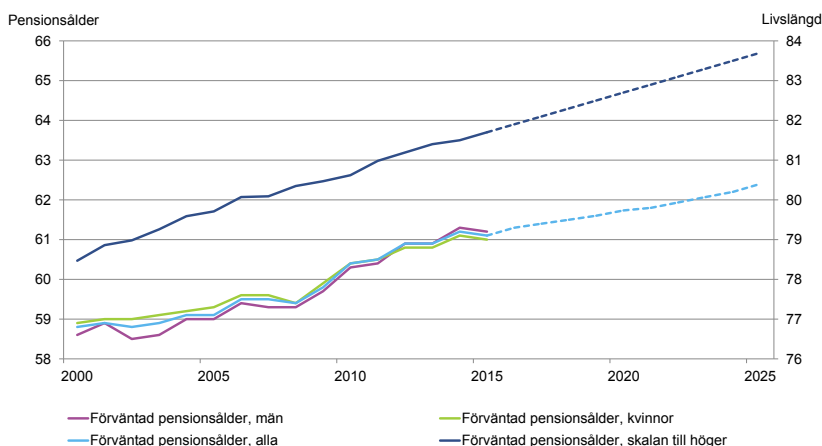
3.2.1 Genomförande av pensionsreformen

Arbetsmarknadens centralorganisationer kom överens om den nya pensionsreformen hösten 2014. Regeringens proposition till riksdagen om ändring av lagstiftningen gällande arbetspensionssystemet och vissa lagar som har samband med det lämnades 3.9.2015. Riksdagen godkände lagstiftningen gällande pensionsreformen 20.11.2015 och presidenten stadfäste lagarna 29.1.2016.

Pensionsreformen börjar gälla i början av år 2017. Reformen förlänger arbetskarriärerna. En del av den längre livslängden som förväntas användas för arbete. De genomsnittliga arbetspensionerna förväntas öka för alla kommande pensionärsårsklasser genom reformen. Ju yngre årsklass det gäller, desto mer förbättras pensionsnivån. De genomsnittliga månatliga pensionerna bedöms öka nästan lika mycket för män som kvinnor.

Den förväntade pensioneringsåldern bedöms efter reformen höjas till 62,4 år fram tills 2025. Dessutom bedöms hållbarhetsgapet i den offentliga ekonomin minska med cirka en procentenhet genom minskningen av pensionsutgifter och förbättrad sysselsättning. Genom reformen bedöms utgiftsnivån för arbetspensioner stabiliseras på 24,4 procent från 2017.

Förväntad pensionsålder och förväntad livslängd, 25-åriga

Källa: Pensionskyddsanstalten, Statistikcentralen

3.2.2 Undanröjande av vägar för att tidigt lämna arbetsmarknaden

Enligt pensionsavtalet bedömer arbetsmarknadens centralorganisationer fram till 31.5.2019 konsekvenserna av de ändringar som gjorts i rätten till tilläggsdagar på arbetstagarens ställning på arbetsmarknaden. Om parterna konstaterar att de överenskomna åtgärderna ger effekt på avsett sätt, höjs den undre åldersgränsen för rätten till tilläggsdagar för de som är födda 1961 och efter med ett år till 62 år.

3.2.3 Förnyelse av social- och hälsovårdstjänster

Regeringens proposition med förslag till lag om ordnandet av social- och hälsovården (RP 324/2014 rd) föll i riksdagen våren 2015). Lagen skulle ha reformerat ordnandet av social- och hälsovårdstjänster.

Beredningen av reformen påbörjades på nytt med statsminister Sipiläs regeringsprogram som grund, med målet att minska hälsoskillnader och att få bättre kontroll på kostnaderna. Enligt regeringens riktlinjer genomförs reformen genom att införa landskap som styrs av fullmäktige som valts i val. De landskapena ges förutom social- och hälsovårdstjänster också andra uppgifter. Till dessa uppgifter hör enligt riktlinjerna från 5.4.2016 räddningsväsendet, miljöhälsovården, uppgifter gällande regional utveckling och främjande av näringar, styrning och planering av områdesanvändningen samt främjande av landskapets identitet och kultur och andra regionala tjänster för landskapet enligt lag.

Parallellt med organisationsreformen utökas också valfriheten när det gäller social- och hälsovårdstjänster, och principerna för att finansiera och producera tjänsterna förändras helt.

Finansieringen av social- och hälsovårdstjänster sker på detta sätt genom 18 landskap. Tjänster och åtgärder som kräver stort befolkningsunderlag och volym samt specialisering och övriga mera sällsynta och dyra tjänster och åtgärder samlas riksomfattande eller regionalt till att skötas inom ramen för fem universitetssjukhus och sju andra sjukhusenheter med omfattande dygnet-runtverksamhet. För det samarbete som regionalt och riksomfattande samlade tjänster förutsätter och för annat samarbete mellan landskapen i offentligt producerade tjänster, i forsknings- och utvecklingsverksamhet och för planering av tjänster och tjänstenätverk över landskapsgränserna finns fem samarbetsområden. Varje samarbetsområde har en universitetssjukhusenhet.

Enligt regeringens riktlinjer finansieras social- och hälsovården i första hand i huvudsak genom statlig finansiering, som kompletteras av intäkter från klientavgifter och intäkter från tjänster som landskapen producerar åt varandra enligt arbetsfördelningen samt andra egna intäkter. Regeringen bereder inte under denna mandatperiod lagförslag om beskattningsrätt för landskapen. En fortsatt utredning av genomförbarheten för landskapens beskattningsrätt påbörjas under denna mandatperiod.

Landskapen svarar som anordnare för myndighetsuppgifterna samt för hela tjänstesystemets funktionalitet och för att grundläggande rättigheter förverkligas. Offentlig makt brukas under tjänsteansvar. Landskapet producerar nödvändiga social- och hälsovårdstjänster själv eller tillsammans med andra landskap eller kan använda tjänster från den privata eller tredje sektorn

Enligt regeringens riktlinjer skapas en valfrihetslagstiftning, som gör det möjligt för brukaren att själv välja en producent för tjänsterna från den offentliga, privata eller tredje sektorn. En omfattande valfrihet enligt regeringens riktlinjer främjar väsentligt konkurrensen i produktionen av social- och hälsovårdstjänster. Metoderna för att genomföra valfriheten är under utredning i en grupp av utredare, efter att dess arbete är klart bedömer regeringen förslagen och drar upp riktlinjer för valfrihetsmodellen. I utredningen och beredningen beaktas de EU-rättsliga synvinklarna och förverkligandet av grundläggande rättigheter.

Med social- och hälsovårdsreformen eftersträvar man på lång sikt besparingar på sammanlagt 3 miljarder euro. Målet ska uppnås genom bland annat en övergripande integration av social- och hälsovårdstjänsterna, större anordnare än idag och digitalisering. Dessutom skapar reformen bättre förutsättningar än idag för strategisk förändringsledning och förbättring av kostnadskonsekvenserna av tjänsterna.

Avsikten är att den stora reformen ska genomföras stegvis. Målet är att de regeringspropositioner som reformen förutsätter lämnas till riksdagen redan i slutet av 2016 och reformens genomförande skulle inledas 2019.

3.3 Arbetsmarknaden och konkurrenskraften

Rekommendation 3: förbättra möjligheten att sysselsätta unga, äldre arbetstagare och långtidsarbetslösa genom att fokusera speciellt på utveckling av kompetens som är väsentlig för arbetet; främja en löneutveckling som följer produktivitetsutvecklingen med full respekt för arbetsmarknadens parter och enligt nationell praxis;

3.3.1 Konkurrenskraftsavtalet

Arbetsmarknadens centralorganisationer slöt ett konkurrenskraftsavtal 29.2.2016. I konkurrenskraftsavtalet kom man överens om sänkning av arbetsgivares socialskyddsavgift samt höjning av arbetstagares arbetspensionsavgift och arbetslöshetsförsäkringsavgift och sänkning av arbetsgivares motsvarande avgifter. Dessutom kom man i avtalet överens om förlängning av arbetstiden med i genomsnitt 24 timmar utan att förändra årsinkomstnivån och minskning av semesterpenningen inom den offentliga sektorn med 30 procent.

Arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna har inlett branschvisa kollektivavtalsförhandlingar för att föra in de villkor som överenskommits i konkurrenskraftsavtalet i kollektivavtalen. Dessutom har man kommit överens om att i de branschvisa kollektivavtalen lägga till bestämmelser som tillåter lokala avtal samt inför en krisklausul för att säkerställa arbetsgivarens verksamhet och arbetsplatserna genom anpassning av anställningsvillkoren. Avsikten är att kollektivavtalsförhandlingarna slutförs till slutet av maj 2016 då det står klart om den täckning som utgör förutsättningen för att ett konkurrenskraftsavtal ska uppstå har uppnåtts.

Med arbetsmarknadens centralorganisationers konkurrenskraftsavtal sammanhänger också en proposition som regeringen bereder, som ger en arbetsgivare som följer ett allmänt

gällande kollektivavtal samma ställning som en arbetsgivare som är bunden genom det så kallade kollektivavtalets normalbindning när denna tillämpar bestämmelser i kollektivavtalet som tillåter lokala avtal. Samtidigt föreslås att det stadgas om i vilken domstol tvister behandlas som uppstår av ett lokalt avtal som slutits baserat på allmänt kollektivavtal.

Regeringen förbereder också en proposition om ändring av arbetsavtalslagen. I propositionen skulle det ingå ändringar i bestämmelserna om grunder för visstidsanställning, provotid och skyldighet att återta anställd. Propositionens mål är att sänka tröskeln för sysselsättning. Propositionen lämnas troligen i april efter att regeringen har arbetat ut detaljerna i propositionen.

Arbetsmarknadens organisationer kom i mars 2016 överens om att beredningen av Finlands modell i anslutning till löneförhandlingar påbörjas när konkurrenskraftsavtalet trätt i kraft och i beredningen tas närmare ställning till de anställdas och arbetsgivarnas synsätt på frågor som är viktiga för avtalsområdet och deras utveckling. Genom arbetsmarknadslösningar stöds konkurrenskraften för branscher som är utsatta för internationell konkurrens, långsiktig sysselsättning, produktivitet utveckling och den offentliga ekonomins balans.

3.3.2 Förnyelse av arbetskraftsförvaltningen

Regeringen genomför en förnyelse av arbetskraftsservicen. Reformens centrala mål är att lindra problemen med matchning på arbetsmarknaden och fokusering av resurser till aktiva åtgärder. Den arbetssökandens egen roll och aktivitet i arbetssökandet ökas och ett effektivt genomförande av arbetslöshetsskyddets sanktioner säkerställs genom att öka förpliktigande delar och uppföljning.

Under 2017 och 2018 genomförs regionala försök med arbetssökande- och arbetsgivarorienterad sysselsättningservice. Riktlinjer om innehållet i försöken dras upp under 2016.

3.3.3 Bidragsfällor och strukturell arbetslöshet

Regeringen har påbörjat en arbetslöshetsskyddsreform, med målet är att sporra till att snabbt ta emot ett arbete och skärpa skyldigheten att ta emot ett arbete samt skyldigheten att delta i sysselsättningsfrämjande aktiveringsåtgärder.

Reformen av arbetslöshetsskyddet framskrider stegvis så att de ändringar som ska göras i arbetslöshetsskyddets allmänna villkor har beretts i social- och hälsovårdsministeriet. Regeringens proposition i ärendet lämnas under våren detta år. Skyldigheten att godta ett arbete skärps genom att förpliktiga de arbetslösa att alltid ta emot ett heltidsarbete, att direkt i början av arbetslösheten ta emot annat än arbete inom den egna branschen, att förlänga den karenstiden som ställs på grund av ett nekande till arbete och genom att förutsätta att egen bil används för arbetsresor även utanför pendlingsregionen.

I regeringens proposition som är under beredning ingår förkortning av arbetslöshetsskyddets varaktighet, självrisktidens förlängning från fem till sju dagar, sänkning av den förhöjning som betalas för tiden under sysselsättningsfrämjande åtgärder och slopande av den förhöjda dagpenningen under 90 dagar för uppsagda som varit länge i arbetslivet. Den längsta tiden för arbetslöshetsdagpenning kortas till 300 dagar från nuvarande 400 dagar

för de som varit högst tre år i arbete och från 500 dagar till 400 dagar för de som varit i arbete över tre år. De som har fyllt 58 år när de blir arbetslösa bibehåller 500 dagars maximal varaktighet för dagpenningen.

Regeringen har inlett en beredning där en mall för involverande socialskydd skapas med målet att sammanjämka lön och socialskydd samt bättre stöd till en uppsagd arbetstagare direkt när arbetslösheten drabbar. Som en del i skapandet av modellen utreds bland annat om arbetslöshetsskyddet skulle kunna användas i större omfattning än idag för kompetensutveckling och sänkning av sysselsättningströskeln samt förstärkning av delaktigheten i arbetslivet. Dessutom utreds om det i socialskyddssystemet, speciellt i arbetslöshetsskyddet, finns element som försvårar möjligheterna för arbetslösa att förbättra sina möjligheter att bli sysselsatta. Regeringen ändrar arbetslöshetsskyddet till mera och ökar flexibiliteten i lönesubventionssystemet. Under 2017 och 2018 kan arbetslöshetsförmåner under vissa förutsättningar användas för att finansiera rörlighetsbidrag, startpenning och lönesubvention. Konsekvenserna av den nya finansieringsmodellen följs och bedöms.

3.3.4 Ungdomsgaranti

Under 2015 har ungdomsgarantin förstärkts genom att starta en riksomfattande ”Ohjaamo”-verksamhet med finansiering från Europeiska socialfonden (ESF). Ohjaamo är en servicepunkt med låg tröskel för unga under 30 år och som med beaktande av de ungas individuella situationer erbjuder sektorsövergripande information, rådgivning och stöd med hjälp av den grundläggande servicen och samarbetsnätverk inom olika förvaltningsområden. Verksamheten genomförs som ett samarbete mellan den offentliga, privata och tredje sektorn. Avsikten är att verksamheten ska permanentas när pilotskedet avslutas 2018. I början av 2016 fanns verksamheten på fler än 30 orter, inom detta område bor cirka 60 procent av Finlands unga i åldern 16–30 år. I verksamheten arbetar för närvarande cirka 300 personer av vilka en fjärdedel arbetar med ESF-finansiering.

Under 2015 startade också Kohtaamo-projektet som stöder och koordinerar ohjaamoarbetet. Det har också som uppgift att vidareutveckla ”Ohjaamo”-tjänstemodellen samt webbtjänster för information, rådgivning och handledning för unga. Digitala handledningstjänster utvecklas för alla unga (webb- och telefontjänster för handledning samt videohandledning) och integreringen av dem till en del av de elektroniska söktjänsterna (studieinfo.fi) säkerställs.

Tjänsterna för ungdomar som står utanför utbildning, arbete eller annat nödvändigt stöd (NEET) förstärks med hjälp av uppsökande ungdomsarbete samt genom att erbjuda handlednings-, rådgivnings- och stödtjänster som helheter. Uppgiften för uppsökande ungdomsarbete är att nå unga i behov av stöd och hjälpa honom eller henne till sådana tjänster och annat stöd som främjar hans eller hennes utveckling och självständighet samt tillträde till utbildning och arbetsmarknad.

För att främja sysselsättningen bland unga förstärks arbetssökandeverksamheten genom att fokusera på företagsbesök och därigenom hitta dolda arbeten. Lönesubventionen reformerades i början av 2015. Under hösten 2016 inleds en utredning av reformens effekter, var- efter eventuella utvecklingsbehov granskas. Arbets- och näringsministeriet utreder som bäst möjligheten att utvidga möjligheten att använda arbetslöshetsförmåner så att det i framtiden skulle vara möjligt att med de anslag som reserverats för förmånerna finansiera löne- subvention eller startpeng efter den arbetssökandes behov. Finansieringsändringen skulle stöda verkställandet av ungdomsgarantin. Användningen av Sanssi-kortet som fungerar som marknadsföring för lönesubvention fortsätts. Vid realisering av ovan nämnda finan- sieringsreform kan det antas att användningen av Sanssi-kortet ökar. Arbetslösa unga som saknar yrkesutbildning styrs till läroavtalsutbildning. Läroavtal erbjuds som ett alternativ för en arbetslös och utbildad ung person. TE-byråns expert kartlägger tillsammans med den unga möjligheterna till läroavtal.

För de som siktar till att bli företagare anskaffas företagarkerkstäder för unga och verk- samhetsmodellen tas i bruk i hela landet. I verkstäderna erbjuds utbildning, rådgivning och träning i företagande. Även digitaliseringen av handledningstjänster (webb- och tele- fontjänster för handledning samt videorådgivning) utvecklas. Företagarkerkstäderna ska- pades som en del av ungdomsgarantin och tog i vidare bruk 2015. Arbetet med att perma- nenta företagsverkstäderna fortsätter. Fram till slutet av 2016 är målet att ordna cirka 20 företagsverkstäder runt om i landet.

TE-förvaltningen upphandlar köptjänster för unga baserat på resultatet. Tjänstepro- ducenterna fokuserar på individuell handledning, träning, kompetensbedömning och arbetssökande för unga. Arbets- och näringsministeriet har konkurrensutsatt arbetsför- medlingens köptjänstpilotprojekt som en del av spetsprojektet ”Arbetskraftsförvaltningen reformeras så att den stöder sysselsättningen”. De unga och ungdomsgarantin beaktas i pilotförsöken efter möjlighet.

3.3.5 Integration av invandrare

Integrationen av invandrare har effektiviserats till att motsvara det ökade antalet uppe- hållstillstånd i asylprocessen. TE-förvaltningens och integrationsutbildningens resurser samt kommunernas stöd för mottagning av invandrare har ökat.

Beredning av statens integrationsprogram för åren 2016–2019 har påbörjats. I program- met definieras målsättningar, åtgärder och nödvändiga resurser för integrationen. Samtidigt med statens integrationsprogram bereds tillsammans med andra centrala parter (kommuner, arbetsmarknadsorganisationer, invandrarsamfund och -organisationer, religiösa sam- fund, medborgarorganisationer, representanter för näringslivet) samarbetsprogrammet för integration. Avsikten är att offentliggöra båda programmen under våren 2016.

Tyngdpunkten i integrationsåtgärderna är att snabbt komma till utbildnings- och andra integrationstjänster samt komma i arbete. Erkännande av invandrarnas kompetens och skaffande av behörighet samt fristående examina utökas och snabbas upp i samarbete med

läroanstalterna. Invandrare styrs speciellt till branscher där tillgången på arbetskraft är ett problem och det satsas på att utnyttja invandrarnas innovations- och företagarpotential.

Fokus sätts på aktivt deltagande i integrationsåtgärder för de asylsökande som har fått uppehållstillstånd och stödsystemet utvecklas till att vara aktiverande och främjande för integration i samhället.

I TE-byråerna har man förberett för ökande kundvolym. Genom en ansvarsfull investering genomförs ett försök med att komma i arbete, där snabb anställning av invandrare förenas med fortsatt utbildning under anställningsförhållandet.

3.3.6 Yrkesinriktad utbildning

Examensstrukturen i den yrkesinriktade utbildningen har förnyats så att den är kunskapsbaserad, modular (består av delar), arbetslivsorienterad och möjliggör byggande av flexibla utbildningsvägar. Kunskapsmål och yrkeskunskapskrav för examina är bestämda kunskapsbaserat och examinas struktur av obligatoriska och valfria examensdelar har fastställts, vilket gör det möjligt att utnyttja dem mera flexibelt till att motsvara kunskapsbehoven. Den nya strukturen främjar identifiering och erkännande av tidigare kunskaper som en del av utbildningen. Ändringarna trädde i kraft från 1.8.2015.

Utöver ändring av examensstrukturen påbörjades i oktober 2015 en reform av finansieringen och styrningen av yrkesutbildning på andra stadiet. Utbildning som sker på arbetsplatsen utökas och görs mera mångsidig i reformen genom att utveckla läroavtalsutbildningen och genom att ta i bruk en ny modell för utbildningsavtal, som gör flexibla vägar möjliga för lärande på arbetsplatsen och examina med nära knytning till praktik. Målet är att olika slags former av utbildning som sker på arbetsplatsen bildar en ur elevens, arbetsgivarens och utbildningsordnarens synvinkel klar och logisk helhet. Reformen avses träda i kraft vid ingången av 2018.

3.4 Konkurrenten inom detaljhandel

Rekommendation 4: genomföra åtgärder för att öppna detaljhandelssektorn för en fungerande konkurrens.

Den mest betydande lagändringen på detaljhandelsområdet har varit att släppa öppettiderna fria för detaljhandel samt frisörer från början av 2016, när lagen om öppettider för detaljhandeln och frisersalonger upphävdes. Näringsidkare kan nu besluta fritt när han eller hon håller sin affär öppen. Samtidigt förbättrades konsumenternas möjligheter att sköta ärenden i affären under tider som passar dem. Rätten för småföretagare som verkar i affärscentrum till en ledig dag i veckan bevarades dock. Förnyelsen tog bort de svårförklarade bestämmelserna om öppettider samt för affärer och frisörer skyldigheten att söka dispenser. Dessutom sattes affärer av olika slag och storlek i jämbördig ställning.

Enligt statsminister Juha Sipiläs regerings program främjas marknadens funktion och den fria konkurrensen bland annat genom att förnya central lagstiftning och riva bransch-

specifik reglering som hindrar konkurrensen. Med grund i regeringsprogrammet pågår även flera andra lagstiftningsprojekt som har som avsikt att underlätta tillgången till marknaden, förbättra konkurrenskraften och göra regleringen smidigare. Nedan går några pågående projekt igenom.

Regleringen inom trafikmarknaden samlas till en övergripande trafikbalk. Regleringen förnyas genom att samla och efter möjlighet harmonisera kollektivtrafiklagen, lagen om taxitrafik, lagen om kommersiell godstransport på väg, vissa bestämmelser gällande förare yrkeskompetens och vissa bestämmelser i fordonslagen. Målet är bland annat att främja uppkomsten av nya servicemodeller och därigenom svara ännu bättre på användarnas behov samt underlätta insteg på marknaden. Genom trafikbalken främjas ibruktagande av ny teknik, digitalisering och nya affärskoncept samtidigt som regleringen förenklas.

Målet med totalrenoveringen av alkohollagstiftningen är att förena och balansera regeringens mål i samband med människors hälsa och välfärd med målen gällande näringslivets konkurrenskraft och avveckling av regler. Ändringar skulle sannolikt vara frisläppande av bestämmelser gällande restaurangernas serveringstider och kundservice, slopad indelning av serveringstillstånd i alla alkoholdrycker, viner och mellanöl samt förlängning av öppettiderna för Alkos butiker. Avsikten är att lämna regeringens proposition om alkohollag till riksdagen i början av sommaren och avsikten är att lagstiftningen ska träda i kraft 1.1.2017.

Ändringsförslaget för den första fasen i postlagstiftningen har lämnats till riksdagen och avsikten är att den ska träda i kraft 1.5.2016. Enligt propositionen skulle man övergå från att kräva koncession till ett anmälningsförfarande. I den andra fasen av förnyelsen av postlagstiftningen skulle man bedöma bland annat möjligheten att komma in på postdistributionsnätet och omfattningen av allmän postservice.

Arbetsgruppen som dryftat naturgasmarknaden föreslår i sin rapport publicerad 21.1.2016 som upprättats i form av en regeringsproposition att naturgasmarknaden ska reformeras och att parti- och detaljhandelsmarknaderna för naturgas stegvis ska öppnas för konkurrens. Förslaget skulle grundas på att undantaget för isolerade marknader i naturgasdirektivet slopas. Förslaget skulle sammanhålla med bland annat rörledningen Balticconnector som planeras mellan Finland och Estland.

I början av april 2015 trädde ändringen av markanvändnings- och bygglagen i kraft, där synvinkeln att främja fungerande konkurrens inom näringslivet inkluderades i bestämmelserna gällande planläggning. I samma lagändring bestämdes markpolitik som en lagstadgad uppgift för kommunen. Målet med ändringen var att förbättra konkurrensen genom markpolitiska metoder, till exempel när det gäller handel och bostadsproduktion. I början av februari 2016 trädde en ändring av markanvändnings- och bygglagen, där miljöministeriets fastställandeförfarande gällande landskapsplaner och gemensamma generalplaner slopades. Lagändringen snabbar upp landskapsplanläggningen och ökar bland annat landskapsförbundens förutsättningar att reagera snabbare på förändringar i handelns verksamhetsmiljö. Enligt regeringsprogrammet ”frångås klassificeringen av affärers art i planläggningen” och ”bestämmelserna om stora enheter lättas upp inom de områden som är avsedda för centrumfunktioner”. Ändringen av markanvändnings- och bygglagen för att lätta på regleringen kring handel samt att göra annan planläggning och tillstånd för byggande smidigare är under beredning.

4 Framsteg i att nå nationella mål enligt Europa 2020-strategin

I tabell 1 listas mål enligt EU2020-strategin, Finlands läge 2014 och det strategiska målet för 2020. Varje mål går igenom separat i avsnitten.

Tabell 1. EU:s målsättningar och de nationella målen enligt Europa 2020-strategin

	EU:s allmänna mål	Finland år 2014	Finland år 2020
Sysselsättningsgrad (20 – 64-åringar)	75 %	73,1 %	78 %
FoU-utgifter/BNP	3 %	3,17 %	målnivå 4 %
Klimat:			
Växthusgasutsläpp (utanför utsläppshandel)	-10 % av nivån 2005	30,1 ¹⁾	28,4 ²⁾ milj. ton CO ₂ ekvivalenter
- andel förnybar energi	20 %	38,70 %	38 %
- energieffektivitet (slutförbrukning)	-20 %	297 TWh ³⁾	310 TWh
Utbildning:			
- 30–34-åringar som avlagt högskoleexamen	40 %	45,3% ³⁾	42 %
- personer som avbrutit skolgången	10 %	9,5% ⁴⁾	8 %
Personer i fattigdoms- eller utslagingsrisk	20 miljoner färre	909 000	770 000

¹⁾ Finlands mål för 2014 för sektorn utanför utsläppshandel är 31,3 miljoner ton CO₂-ekvivalenter. År 2014 var utsläppen i sektorn 1,1 miljoner ton CO₂-ekvivalenter lägre än målet. Källa: Beslut (2013/162/EU; 2013/634/EU); Statistiskcentralen 2015. Procentvärdena som sådana lämpar sig inte för detta ändamål, eftersom beräkningsgrunderna har ändrats (omfattningen av sektorn utanför utsläppshandel har ändrats beroende på förändringarna inom utsläppshandelssektorn).

²⁾ Finlands mål för 2020 för sektorn utanför utsläppshandel är 28,4 miljoner ton CO₂-ekvivalenter.

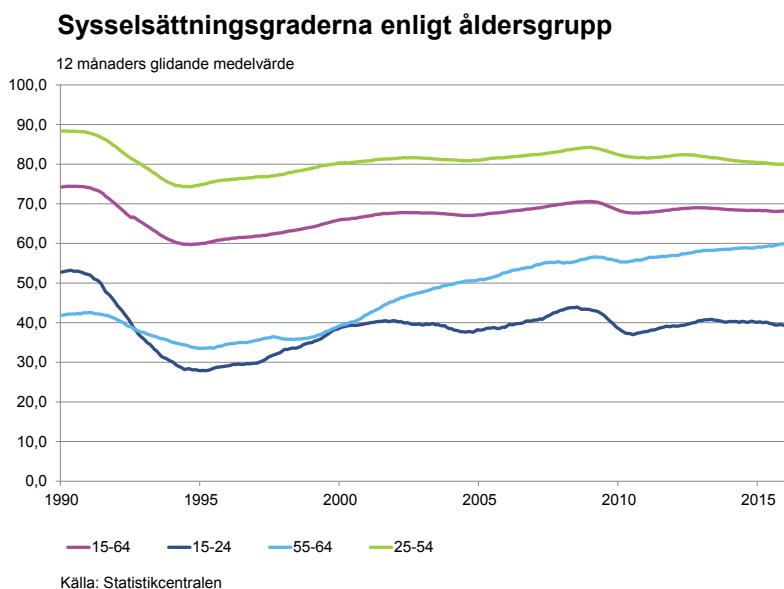
³⁾ Värdet baseras på Statistiskcentralens arbetskraftsundersökning. I Europa 2020-indikatorerna som Eurostat publicerat var motsvarande andel 45,1 procent 2013.

⁴⁾ Unga i åldern 18–24 år som avbrutit skolgången tidigt och saknar examen efter grundnivån och som inte ägnar sig åt studier som leder till examen. Procentandelen har beräknats ur en befolkning med samma ålder med hjälp av forskningsregister och studerandeuppgifter. Uppgifterna avviker från de värden som Eurostat publicerat och som baseras på arbetskraftsundersökning. Läget 30.9.2014.

4.1 Sysselsättningsmålet

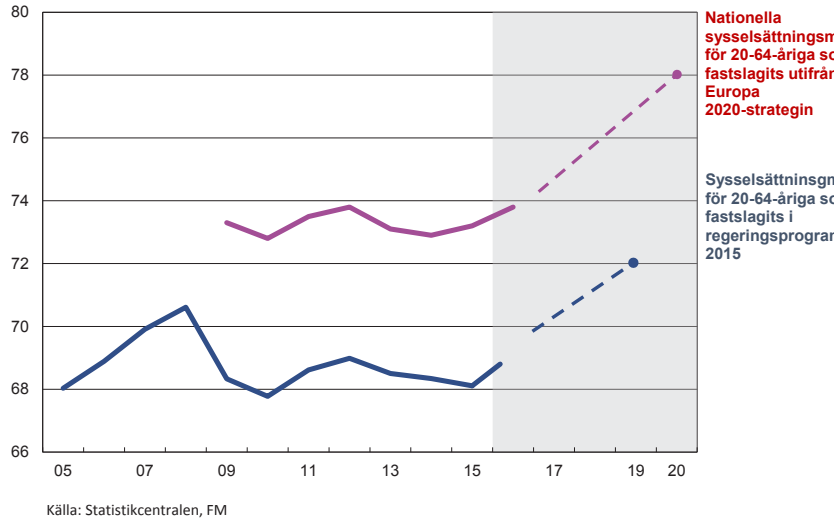
Regeringens mål är att höja sysselsättningsgraden för 15–64-åringar till 72 procent, förstärka antalet sysselsatta med 110 000 personer och öka arbetsinsatsens storlek. Regeringen gör en engångssatsning på en miljard euro på spetsprojekt som främjar den ekonomiska tillväxten. Det planerade företagandepaketet är en del av denna helhet. I kapitel 3.3 beskrivs arbetsmarknadsåtgärder som hör ihop med denna helhet.

Det är en utmaning att uppnå sysselsättningsmålet på grund av den utdragna, svaga ekonomiska utvecklingen och strukturförändringen. Det har funnits fler lediga platser än tidigare, även om det inte har funnits lika många som innan recessionen. Den viktigaste utmaningen är den dåliga matchningen mellan efterfrågan på arbetskraft och utbudet. Som en följd av strukturförändringen har speciellt yrkesmässiga matchningsproblem blivit vanligare, men det finns också problem med geografisk matchning trots utökade områden där man arbetar. Den långvariga svaga efterfrågan har minskat sysselsättningen för unga och personer i sin bästa arbetsföra ålder och samtidigt ökat arbetslösheten och utslagningen från arbetskraften. I och med ökningen av antalet arbetslösa har arbetslösheten förlängts och flödet till långtidsarbetslöshet har ökat. På grund av strukturförändringen har helt nya grupper hamnat i långtidsarbetslöshet.

Speciellt spridningen av deltidsarbete, men för sin del också arbetskraftens åldersstruktur påverkar uppnåendet av sysselsättningsmålet positivt. Utbudet av arbetskraft har ökat speciellt när det gäller äldre i och med senare pensionering. Utbudet av arbetskraft och sysselsättningen har dock inte utvecklats lika positivt i yngre årsklasser.

Sysselsättningsgrad (20-64-åriga), 78% år 2020

4.2 Forsknings- och utvecklingsmålet

Forsknings- och innovationspolitiken har som huvudmål att förbättra forskningsverksamhetens nivå, strukturell och verksamhetsmässig förnyelse av den offentliga forskningen samt att göra näringslivets struktur mera mångsidigt.

Regeringens mål är att resa Finlands ekonomi till ett spår med hållbar tillväxt och sysselsättning. Regeringen anpassar forskningsverksamheten till de ekonomiska randvillkoren, av denna orsak har man varit tvungen till nedskärningar i den statliga forskningsfinansieringen. Trots detta söker man säkerställa tillräcklig finansiering för de valda viktigaste objekten som stöder förnyelse och tillväxt när det gäller ekonomi, produktivitet och sysselsättning. Även efter nedskärningarna når Finland EU:s allmänna mål.

Forsknings- och utvecklingsverksamhetens (FoU) volym och dess andel av bruttonationalprodukten (FoU-intensitet) har sjunkit de senaste åren. FoU-intensiteten var som högst 3,8 procent av BNP år 2009. Efter detta har såväl staten som företagen minskat på sina forskningsutgifter. Enligt Statistikcentralen är Finlands FoU-intensitet 3,2 procent år 2014 och sjunker till uppskattningsvis 3,1 procent år 2015. I slutet av årtiondet kommer man att vara på uppskattningsvis nivån 3,0 procent enligt dagens uppgifter. Intensiteten av statens forskningsfinansiering var 0,97 procent år 2015 och är uppskattningsvis 0,90 procent år 2016.

Under perioden 2015–2019 genomför regeringen förnyelser inom fem fokusområden, som genomförs med hjälp av 26 spetsprojekt. Flera spetsprojekt sammanhänger med FoI-politiken och ett av de viktigaste är spetsprojektet för ökat samarbete mellan högskolor och näringsliv för att kommersialisera innovationer.

Finlands Akademi realiserar en ny finansieringsform för att finansiera åtgärder som föreslås av forskaren för att kommersialisera resultaten av hans eller hennes vetenskapliga forskning. Tekes nuvarande och nya instrument för att utnyttja forskning riktas mer än hittills på kommersialisering av forskningsresultat samt på att lösa samhällsutmaningar (bland annat Tutkimuksesta liiketoimintaa-instrumentet, Challenge Finland, Research Benefit och Innovation Scout-instrumenten). I spetsprojektet riktas 59 miljoner euro till Tekes för dessa åtgärder och 30 miljoner euro till Finlands Akademi under åren 2016–2018. Utnyttjande av forskning beaktas bättre även i övrig offentlig FoI-finansiering.

Utvecklingen av samarbetet och arbetsfördelningen mellan högskolor och forskningsinstitut fortsätts. Högskolorna och forskningsinstituten lämnar förslag om detta i början av 2016 och fortsatta åtgärder bereds under 2016.

Under avtalsförhandlingarna 2016 kommer man överens med högskolorna om förnyelser av strukturer och verksamhetssätt inklusive tidplaner för att stärka högskolornas kvalitet och effekt. Finansieringsmodellerna för universitet och yrkeshögskolor förändras så att de stärker verksamhetens kvalitet, effekt och produktivitet. Beslut om finansieringsmodeller för åren 2017–2020 fattas under våren 2016.

Färdplanen för den mångåriga processen att fördjupa samarbetet mellan högskolorna och forskningsinstituten blev klar i april 2015. Kommitten för forskningsinfrastruktur vid Finlands Akademi finansierade år 2015 forskningsinfrastrukturprojekt med 13,6 miljoner euro.

Förutsättningarna för ny, kunskapsbaserad affärsverksamhet förbättras genom att bygga tillväxtmiljöer för digital affärsverksamhet samt innovations- och utvecklingsplattformar och genom att utnyttja öppen data och informationsreserver. Målet är också att styra 5 procent av offentliga upphandlingar till upphandlingar som uppmuntrar FoI-verksamhet. Näringsliv och företagande accelereras genom att förstärka finansieringen från privat kapitalmarknad.

4.3 Klimat- och energimålet

Utsläppshandelssystemet säkerställer att utsläppshandelssektorn uppnår de utsläppsminskningmål för växthusgaser som EU fastställt för den (inom EU -21 procent före 2020 i jämförelse med 2005). Medlemsländerna ansvarar för att minska utsläpp utanför utsläppshandeln. Finlands skyldighet är att minska utsläppen utanför utsläppshandeln med 16 procent före 2020 i jämförelse med 2005 års nivå. Enligt Statistikcentralens preliminära uppgifter (14.12.2015) sjönk utsläppen utanför utsläppshandeln (bland annat användning av bränsle vid uppvärmning av byggnader, trafiken utom flygtrafiken, jordbruket, avfallshanteringen och användningen av F-gaser) 2014 med 4 procent i förhållande till föregående år, understeg den av EU fastställda utsläppskvoten med 1,1 miljoner ton och understeg den i EU-lagstiftningen angivna skyldigheten att minska utsläppen.

Målet för förnybar energi för 2020 är 38 procent av slutförbrukningen. I Finland växer användningen av förnybar energi före tidtabellen, det vill säga Finland har redan överskridit det minimimål för förnybar energi som EU satt för Finland. År 2014 var andelen förnybar energi 38,7 procent eller 124 TWh av slutförbrukningen. EU:s krav för förnybar

energi inom trafiksektorn är 10 procent, men Finland har på nationell nivå beslutat om ett högre mål på 20 procent för 2020. Skyldigheten att sälja biobränslen som ställts på bränsleförsäljare inom vägtransporten säkerställer att detta mål uppnås. I Finlands nationella verksamhetsplan för förnybar energi fastställdes som mål för användning av skogsflis för 2020 inom el- och värmeproduktionen 25 TWh. Produktionsmålet för vindkraft för 2025 är cirka 9 TWh. Det föregående målet för 2020 var 6 TWh.

Enligt energieffektivitetsdirektivet ska EU:s medlemsländer fastställa ett nationellt riktgivande energieffektivitetsmål som baserar sig på primärenergi eller slutförbrukning för 2020. Regeringen har satt som mål att stoppa ökningen av energins slutförbrukning genom att förbättra energieffektiviteten så att förbrukningen 2020 är högst 310 TWh (26.7 Mtoe). För att genomföra energieffektivitetsdirektivet har man utarbetat en energieffektivitetslag. Dessutom har man gjort upp en strategi på lång sikt för att förbättra byggnaders energiprestanda, en energisparplan för den centrala statsförvaltningens, förberett energieffektivitetsavtalens och kommunernas energieffektivitetsplaners fortsättning från 2017 samt utrett möjligheterna att införa ett kvotpliktsystem för energibolag.

Den 3 mars 2015 godkände riksdagen klimatlagen. I lagen fastställs målet att utsläppen av växthusgaser ska minska med minst 80 procent fram till 2050. Innan utgången av 2016 bereds också en nationell energi- och klimatstrategi. I energi- och klimatstrategin granskas övergripande energikällor, energiproduktion och energiförbrukning samt ges riktlinjer för att uppnå de energimål som ställs upp i regeringsprogrammet. Dessutom granskas el- och gasmarknadsfrågor i strategin. Energi- och klimatstrategin samt planen för klimatpolitik på medellång sikt bereds i tätt samarbete med användning av bland annat samma scenarieräkningar i båda.

En nationell klimatpanel tillsattes i början av 2016 för ett fyraårsmandat som slutar i slutet av 2019. Klimatpanelens verksamhet främjar dialogen mellan vetenskap och politik samt stärker den breda kunskapsbasen för beredning av klimatpolitiken.

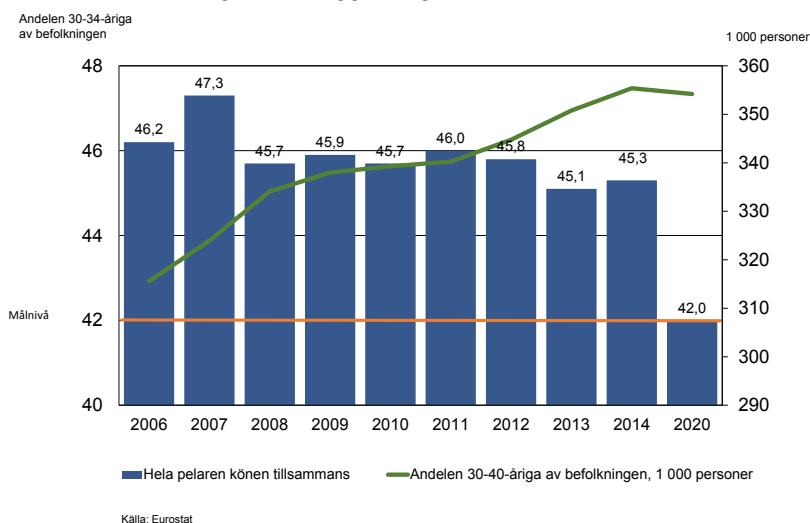
4.4 Utbildningsmålet

4.4.1 Högskoleutbildning

Finland uppfyller EU:s allmänna mål när det gäller de båda utbildningsmålen. Man strävar dock efter att utveckla utbildningen ur nationella utgångspunkter.

Högskolornas urvalsförfaranden förnyas och samarbetet mellan det andra stadiet och högskolorna förtätas så att de unga snabbare kommer i fortsatta studier. Flexibla utbildningsvägar underlättar slutförandet av studierna och tillpassning av arbete och studier. Undervisnings- och kulturministeriet kommer 2016 överens med högskolorna om mål som snabbar upp övergång till arbetslivet i förhandlingar som gäller avtalsperioden 2017–2020. Målet stöds genom att rikta högskolornas strategifinansiering dit.

42% av 30-34-åringarna avlägger högskoleexamen år 2020

Studiestödet reformeras. Från början av augusti 2016 räknas inte längre studiepenningen upp baserat på folkpensionsindex. I regeringsprogrammet har det beslutats om besparingar riktade mot studiestödet. Grunderna för att bevilja studiestöd förändras dessutom så att för studier som bedrivs utomlands beviljas studiestöd till medborgare i Finland och jämförbar person som har med levnadsförhållandena som grund en annan fast förbindelse med Finland. Syftet med ändringen är att beakta EU:s lagstiftning och de studerandes ökade rörlighet. Studiepenningen på högskolenivå harmoniseras med nivån på studiepenningen på den andra nivån. Varaktigheten för stöd avsett för alla högskolestudier kortas med 10 månader och den examensspecifika stödtiden kortas med två månader. Storleken av den statliga garantin för studielån ökar. Regeringen bereder fram tills budgetförhandlingarna hösten 2016 en proposition om överföring av de studerande till det allmänna bostadsbidraget.

4.4.2 De som avbrutit skolgången i ett tidigt skede

Finlands nationella mål är att andelen som avbrutit skolgången tidigt, det vill säga personer i åldern 18–24 år som endast gått grundskolan ska vara högst 8 procent 2020.

Tabell 2. Andelen 18–24-åringar 2015 som avslutat skolgången tidigt

Kön	personer som avslutat skolgången tidigt	befolkning	procent %
Kvinnor	17500	225700	7,8
Män	23600	216800	10,9
TOTALT	41300	442600	9,3

Regeringens mål är att reformera grundskolan till 2020-talet. Reformen täcker tre delar: ny pedagogik, nya lärmiljöer och digitalisering av utbildningen. Målet är att förbättra utbildningsresultaten, svara mot framtida kunskapsbehov, reformera pedagogiken med försök och göra lärandet entusiastmerande genom hela livet. Lugn i skolan främjas och en psykiskt, fysiskt och socialt trygg skoldag skapas för varje elev och studerande.

Lagstiftningen gällande småbarnsfostran förnyas stegvis. De första ändringarna trädde i kraft 1.8.2015. Vid det tillfället förnyades målen för småbarnsfostran, betonades barnets rätt till småbarnsfostran och förstärktes barnets och vårdnadshavarens delaktighet samt stadgades om att planer för småbarnsfostran är förpliktigande för anordnare av verksamheten.

Som en del av den offentliga förvaltningens anpassningsåtgärder har ändringar i samband med småbarnsfostran beretts, dessa träder i kraft 1.8.2016. Ändringar har samband med avgränsning av den subjektiva rätten till småbarnsfostran och höjning av förhållandet mellan barn över tre år och pedagoger i daghem. Dessutom bereds höjning av kundavgifterna i småbarnsfostran.

Skyldigheten att delta i förskoleundervisningen trädde i kraft 1.1.2015. I och med skyldigheten att delta i förskoleundervisningen ska barnet ett år innan läroplikten börjar delta i en ett års förskoleundervisning eller annan verksamhet genom vilken målen för förskoleundervisningen uppnås.

4.5 Fattigdomsbekämpningsmålet

I juni 2010 kom man inom Europeiska rådet överens om att utvärdera gruppen som hotas av fattigdom och utslagning med tre indikatorer, det vill säga relativ fattigdomsrisk, materiell brist och undersysselsättning i hushållet. Då man tar i beaktande samtliga indikatorer som fastslagits av Europeiska rådet berör fattigdoms- eller utslagningensrisken sammanlagt cirka 909 000 personer i Finland. Låginkomsthushållen omfattar cirka 674 000 personer, undersysselsatta cirka 416 000 och hushållen som lider av materiell brist cirka 118 000 personer. I Finland klassificeras även studerande som låginkomsttagare, även om läget för dem är tillfälligt.

Under uppföljningstiden av fattigdomsmålet har antalet låginkomsttagare och personer som lider av materiell brist sjunkit lite, men antalet personer i undersysselsatta hushåll har ökat.

År 2014 fanns det i Finland cirka 423 000 långvariga låginkomsttagare, det vill säga 7,9 procent av hela befolkningen. Antalet har varit sjunkande sedan 2011. Det finns dock klart fler långvariga låginkomsttagare än i början av 2000-talet.

Antalet hushåll som mottog utkomststöd ökade med 3,1 procent under 2014 jämfört med föregående år. Av befolkningen mottog 7,2 procent utkomststöd. År 2014 togs utkomststöd emot av 26,5 procent av ensamförsörjande kvinnor, 17,4 procent av ensamförsörjande män, 14,1 procent av ensamboende män och 8,7 procent av ensamboende kvinnor. Av hushåll med två föräldrar och barn fick 5,0 procent och av barnlösa par fick endast 2,1 procent utkomststöd. Reellt ökade utgifterna för utkomststöd jämfört med föregående år med 0,1 procent. Under 2000-talet har bruttoutgifterna för utkomststöd ökat reellt med 37 procent.

Grunddelen i utkomststödet höjdes 2016 för att bevara dess nivå på 2015 års nivå trots att folkpensionsindex sjönk med 0,4 procent. Beviljande och utbetalning av grundutkomststöd övergår från kommunerna till att skötas av Folkpensionsanstalten i början av 2017. Genom förändringen strävar man efter att kunder som söker grundläggande utkomststöd ska vara i så jämbördig ställning som möjligt.

Garantipensionen höjdes från början av år 2016 och höjs ytterligare från år 2018. Syftet med garantipensionen är att säkerställa pensionstagarens utkomst, om hans eller hennes pension inte annars räcker till en skälig utkomst.

Bland regeringens spetsprojekt pågår flera projekt som har inverkan på att motverka fattigdom och utslagning, till exempel reform av arbetslöshetsskyddet, rivning av bidragsfällor, utveckling av en modell för socialskydd med delaktighet, försök med basinkomst, främjande av deltidsarbetsföras sysselsättning, utveckling av ungdomsgarantin och reform av arbetskraftsförvaltningen.

5 EU-fonder

Partnerskapsavtalet utgör ett gemensamt ramdokument som samlar åtgärder, resultat och anpassningar för alla Europas struktur- och investeringsfonder. Det har upprättats baserat på de strategiska mål och viktigaste utmaningar som ställs i Europa 2020-strategin, det nationella åtgärdsprogrammet till den och rådets landsspecifika rekommendationer. Partnerskapsprogrammet godkändes i oktober 2014 och i det beaktas de landsspecifika rekommendationerna som rådet lämnat i samband med planeringsterminen 2014 när det gäller följande utmaningar: breddning av forsknings- och innovationsbasen, svagare konkurrenskraft hos företag i gleset befolkade områden och minskad service, arbetslösheten (speciellt unga, äldre och långtidsarbetslösa) ändrade kunskapsbehov och flexibla övergångar mellan utbildning och arbete, utslagning från arbetslivet samt ökningen av välfärds- och hälsoskillnader samt olika värde.

Enligt statsminister Sipiläs regeringsprogram och de landsspecifika rekommendationer som rådet lämnade i juli 2015 förstärktes förutsättningarna för tillväxt 2015 genom att ändra strukturfondsprogrammet för Fastlandsfinland och Åland. Stödet från Europas regionutvecklingsfonder för att säkerställa förutsättningarna för företagens tillväxt ökades genom att grunda Finlands SMF-företagsinitiativprogram. Genom att övergå från direkta bidrag till mera innovativa finansieringsverktyg, som ger en större hävstångseffekt, förbättras smf-företagens riskfinansieringsmöjligheter genom att underlätta lånevillkoren. För SMF-företagsinitiativet har det upprättats ett separat program som inte är bundet till strukturfondsprogrammet.

6 Institutionella frågor och intressegruppers delaktighet

Den finländska grundlagen innehåller bestämmelser om den nationella beredningen av beslut som fattas av EU. Regeringen ansvarar enligt bestämmelserna för den nationella beredningen av EU-ärenden och beslutar om Finlands åtgärder.

EU-ärenden bereds vid behöriga ministerier, vid behov i samarbete mellan olika ministerier, och koordineras genom samordningssystemet för EU-ärenden, det vill säga sektionerna inom kommittén för EU-ärenden, samt vid behov av EU-ministerutskottet.

Riksdagen har med stöd av grundlagen omfattande rättigheter att få information om EU-ärenden. Syftet med bestämmelserna är att garantera riksdagen möjlighet att påverka innehållet i beslut som fattas av EU. Riksdagen deltar i utformandet av de nationella ställningstagandena under hela berednings- och förhandlingsprocessen i EU. Riksdagens åsikter utgör utgångsläget för regeringens agerande i EU.

Riksdagen har deltagit i beredningen inom olika rådsuppställningar och Europeiska rådet både när det gäller kommissionens tillväxtutredning 2016 och den Europeiska planeringsterminen. Det nationella Europa 2020-programmet presenteras för riksdagen. Programmet presenteras i samband med EU-förfarandena även för arbetsmarknadsorganisationerna.

FINANSMINISTERIET
Snellmansgatan 1 A
PB 28, 00023 Statsrådet
Telefon 0295 160 01
Telefax 09 160 33123
www.finansministeriet.fi

ISSN 1797-9714 (pdf)
ISBN 978-952-251-762-3 (pdf)

April 2016